

Projectopdracht

Document ter besluitvorming in fase 1: Initiatieffase

Voor toelichting zie bijlage

Projectnaam	Aanpak Diepenring
Steller	5.1.2e
Onderdeel van programma, gebiedsontwikkeling of solitair project	Binnenstad
Locatie	Binnenstad, diepenring
Beoogd Bestuurlijk Opdrachtgever	Rik van Niejenhuis/stuurgroep binnenstad
Beoogd Ambtelijk Opdrachtgever	5.1.2e Alfred Kazemier
Beoogd Projectmanager	IN TE VULLEN
Beoogd start- en einddatum	Jan 2025 – dec 2025

Versie	1.0
Datum	22-1-2025

Initiatiefnemer
<p>De gemeenteraad heeft in juni 2021 het initiatiefvoorstel 'Van verdeelring tot verblijfsruimte' aan het college aangeboden. Het college werd daarmee verzocht om een integrale visie voor de Diepenring te ontwikkelen, vanuit een gebiedsgerichte aanpak, gericht op de gehele Diepenring, inclusief verbindingskanaal. Thema's als groen, verblijf en klimaat zouden daarbij ruim aandacht moeten krijgen.</p> <p>Middels deze projectopdracht willen wij, vanuit het programma binnenstad en met het strategisch kader Geleide Groei als fundament, de eerste fase van deze aanpak gaan realiseren. De nadruk ligt daarbij op visievorming en het ontwikkelen van een eerste programma van eisen voor het totale gebied. Het vervolg inclusief realisering van concrete deelprojecten is afhankelijk van de toekomstige financiële ruimte van de gemeente.</p>

DEEL 1 OPDRACHTOMSCHRIJVING

Uitdaging of probleem

Het denken over de Diepenring is niet nieuw. Al in 2009 werd onder de noemer 'De parels en de ketting' gesproken over de Diepenring van Groningen als visitekaartje voor de stad, waarbij volop aandacht moet zijn voor verblijf, recreatie en groen. Daarvoor moest (onder andere) de rol van de auto worden teruggedrongen. Dit laatste werd ook naar voren gebracht in een raadsmotie uit 2016 met als titel 'Diepenring voor alle stadigers'. Hierin lag het accent op het terugdringen van parkeren aan de diepenring, ten faveure – wederom – van recreatie en verblijf. Dit accent op een beter verblijfsklimaat, met volop aandacht voor groen, de relatie met het water en ruimte voor voetgangers en fietsers spreekt ook nadrukkelijk uit het initiatiefvoorstel 'Van verdeelring tot verblijfsruimte', het initiatiefvoorstel van de gemeenteraad uit 2021, die de directe aanleiding vormt om deze opdracht uit te zetten.

Inmiddels zijn we al enkele jaren aan het werk om op een aantal plekken langs de diepenring aan verblijfskwaliteit te werken, bijvoorbeeld de verlaagde kade bij de Kattenbrug, het weghalen van parkeerplaatsen, het gebied rondom de Stadsschouwburg en de aanleg van Dudok aan het Diep, dat een geheel nieuwe verblijfsruimte aan de Diepenring in onze binnenstad toevoegt. Van een alomvattende aanpak vanuit één visie op de functie en rol van de Diepenring is tot op heden evenwel nog geen sprake.

Aan en rond de Diepenring komen veel thema's samen. Vanuit het kader Geleide Groei willen we de Diepenring beter benutten en betrekken in onze verruimde binnenstad, en daarmee nadrukkelijker inzetten op versterking van het bezoeks-motief van de diepenring zelf (de diepenring als bestemming). Daarnaast vormt de Diepenring ook de schakel naar aangrenzende woonwijken en nieuwe ontwikkelgebieden. De gewenste toekomstige inrichting vraagt als bestemming en schakel meer ruimte voor fietsers en voetgangers en ruimere aandacht voor groen en klimaatadaptie. Momenteel is vooral een dominante functie weggelegd voor verkeer, met in het bijzonder de busroutes en de autoroutes naar parkeergarages. Ook zien we veel autoparkeren langs de kades waardoor veel ruimte wordt ingenomen. Een ander gebruik en vorm van de ruimte, betekent dat we anders moeten nadenken over het functioneren van de Diepenring als systeem (water, voetganger, fietser, bus, logistiek, auto). Zeker vanwege de combinatie van een aanvullende ruimte-vraag voor groen, verblijf, duurzaamheid, en vanuit het huidige en toekomstig programma van wonen, werken of voorzieningen aan de Diepenring.

Het gaat daarbij vooral om een zorgvuldige en integrale afweging van de vraag wat waar kan of moet en onder welke voorwaarden. In deze afweging combineren we het belang, het gebruik en de functies van de openbare ruimte in relatie tot de functies van gebouwen aan de Diepenring. Daarbij geldt een grote mate van verwevenheid met verschillende programma's (denk aan mobiliteit, water, groen, duurzaamheid, economie, beheer en onderhoud etc.). Uit de kruising van de ambities van enerzijds meer ruimte voor verblijf, meer groen en klimaatadaptatie en anderzijds ook oog voor de noodzaak van het meervoudig ruimtegebruik met behoud van belangrijke functies, willen we opgaven destilleren die met een nieuwe inrichting en nieuw gebruik beantwoord zullen moeten worden.

Doel

Wij benoemen 7 ambities als hoofdthema's waarop wij de visie willen gaan uitbouwen. Deze gebruiken we om de centrale doelstelling te behalen. Dan gaat het om de transformatie en adaptatie van de Diepenring tot een gebied dat niet om, maar binnen de binnenstad ligt, waarbij verschillende noodzakelijke functies een plek krijgen (denk aan OV), en waarbij invulling wordt gegeven aan de volgende ambities.

- **Identiteit**

De Diepenring als gestolde geschiedenis. De ontstaanswijze en tijdsperiode van ontstaan zijn verschillend voor de te onderscheiden delen van de Diepenring. Dit biedt aanleiding voor differentiatie, waarmee de geschiedenis beter afleesbaar wordt.

- **Verblijfskwaliteit**

De Diepenring als groene ring. In de leefbare stad krijgt de Diepenring een nieuwe betekenis als aaneengesloten systeem van verblijfsruimte. De Diepenring is schakel tussen de binnenstad en de aangrenzende stadsdelen die als verblijfsgebied kan verbinden en ruimte biedt aan ontmoeting.

- **Bestemming**

De Diepenring als bestemming kan een grotere rol invullen in het bezoekmotief van de binnenstad. De vrijetijdseconomie neemt in belang toe. De aanpak van de Diepenring kan dit ondersteunen en stimuleren. Denk daarbij aan meer ruimte voor ondernemen, wonen, werken, recreëren en verblijven. Het gaat hierbij om menging van deze verschillende functies in de juiste verhouding, de balans ertussen en de keuze voor prioritering in delen van de Diepenring verdienen volop aandacht.

- **Water**

De Diepenring als waterpark. De Diepenring is onderdeel van het stedelijk waterstelsel en kan als zodanig beter beleefd worden. De relatie met het water versterken door: beter zicht op het water vanaf de kade en de gevels, bewegen langs het water mogelijk maken, naast verblijven en functies aan of op het water, varen op of zwemmen in het water.

- **Klimaat**

De Diepenring als klimaatsysteem. Blauw en groen duurzaam samenbrengen in een herkenbare en aaneengesloten structuur die verbinding legt met grotere ecologische structuren tot ver in het landelijk gebied.

- **Zachte mobiliteit**

De Diepenring als fietsring en wandelommetje. Inzetten op vertraging als kwaliteit. Lagere snelheid biedt meer kansen voor menging van verkeerssoorten, waarmee ruimte ontstaat voor vergroening en verblijf.

- **Mobiliteit en transport**

De Diepenring als toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Verder verkeersluw maken van de binnenstad heeft voor de Diepenring gevolgen voor met name de automobilititeit en straatparkeren. Voor OV en logistiek blijft de Diepenring een belangrijke drager.

Groninger Ambitieweb 2024 (Omgevingswijzer)

De duurzaamheidsthema's zoals: Bodem & Ondergrond, Klimaatadaptatie, Ecologie, Groene en gezonde leefomgeving, Ruimtelijke kwaliteit, Welzijn, Omgevingsbetrokkenheid, Kosten & Baten, Vestigingsklimaat, Mobiliteit, Energie en CO2, Circulariteit zijn alle op de een of andere manier van belang in dit gebied waar heel veel samen komt. In de verdere uitwerking zullen we ook het ambitieweb een plek moeten geven om dit verder te concretiseren.

Projectopdracht

Effecten

Om de genoemde ambities te kunnen concretiseren naar acties is allereerst een integrale visie voor de Diepenring noodzakelijk, waarbij gebiedsgericht in deelgebieden wordt toegewerkt naar een totaalbeeld, gericht op de gehele Diepenring, inclusief verbindingskanaal. Thema's als mobiliteit, economie, wonen, water, groen, verblijf en klimaat krijgen daarbij ruim aandacht. Dit is voorwaardelijk voor de vervolgaanpak van de Diepenring in segmenten/fasen. Het effect is dat duidelijker en concreter in beeld is wat de kansen, meerwaarde, beperkingen en aanpak omvat bij de invulling van het initiatiefvoorstel van de raad. Hiermee scheppen we letterlijk de voorwaarden voor het realiseren van de opdracht die de raad het college heeft gesteld.

Resultaat

Ambities en opgaven doorvertaald naar een Programma van Eisen en Visiedocument. Uitwerking visie op de Diepenring, uitkomsten raadpleging stakeholders, onderzoek naar structuren op binnenstads- en stedelijk niveau en doorwerken van conclusies naar inrichtingsprincipes voor standaardprofiel(-en) en projectlocaties in een Programma van Eisen.

Randvoorwaarden

De druk op onze gemeentefinanciën vanaf 2026 maakt daadwerkelijke uitvoering van projecten daarmee onzeker. Toch vindt het college het belangrijk om wel een kader te ontwikkelen mocht die situatie op termijn verbeteren. De daadwerkelijke realisering van concrete (deel-)projecten is dus afhankelijk van de toekomstige financiële ruimte.

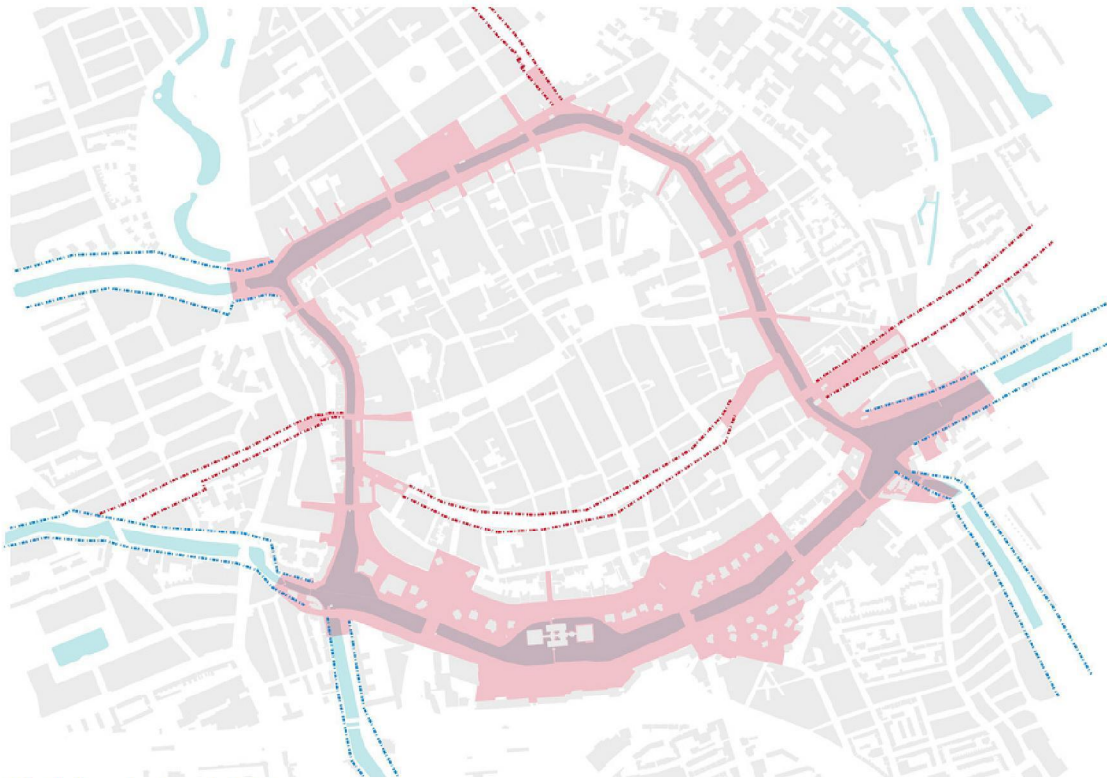
Voor deze eerste fase is randvoorwaardelijk dat we een goede invulling krijgen van de capaciteit die nodig is voor komend jaar.

Afbakening

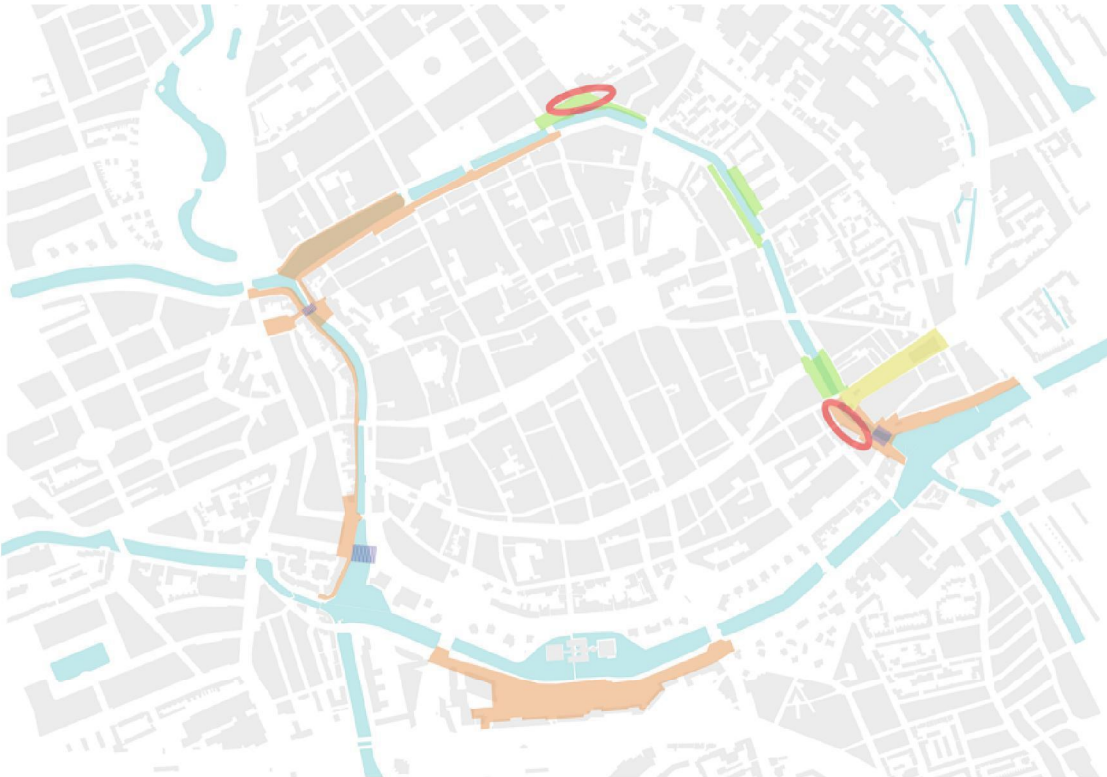
De veelheid van facetten en onderwerpen die samenkomen op de Diepenring zorgt voor flinke uitdagingen, maar biedt ook kansen voor de doorontwikkeling van de binnenstad zoals uiteengezet in Geleide Groei. Vanuit het perspectief van planning en control is het voorstel om vanuit een totaalvisie in te zoomen op deelgebieden en de aanpak daarop in te richten. Dit willen we doen door het maken van een Programma van Eisen (PvE) voor het gehele gebied en voor verschillende deelgebieden. We willen in de eerste fase tegelijkertijd ook toewerken naar mogelijke keuzes in prioritering. Zo kan het voor de hand liggen om op basis van de actuele ontwikkelingen de omgeving rond Dudok aan het Diep als één van de eerste deelprojecten aan te pakken. Ook de Noorderhaven is hiervoor in beeld. Een dergelijke prioritering en fasegewijze aanpak maakt het in elk geval beter mogelijk om de totaalaanpak gestructureerd vorm en inhoud te geven.

Kaartmateriaal

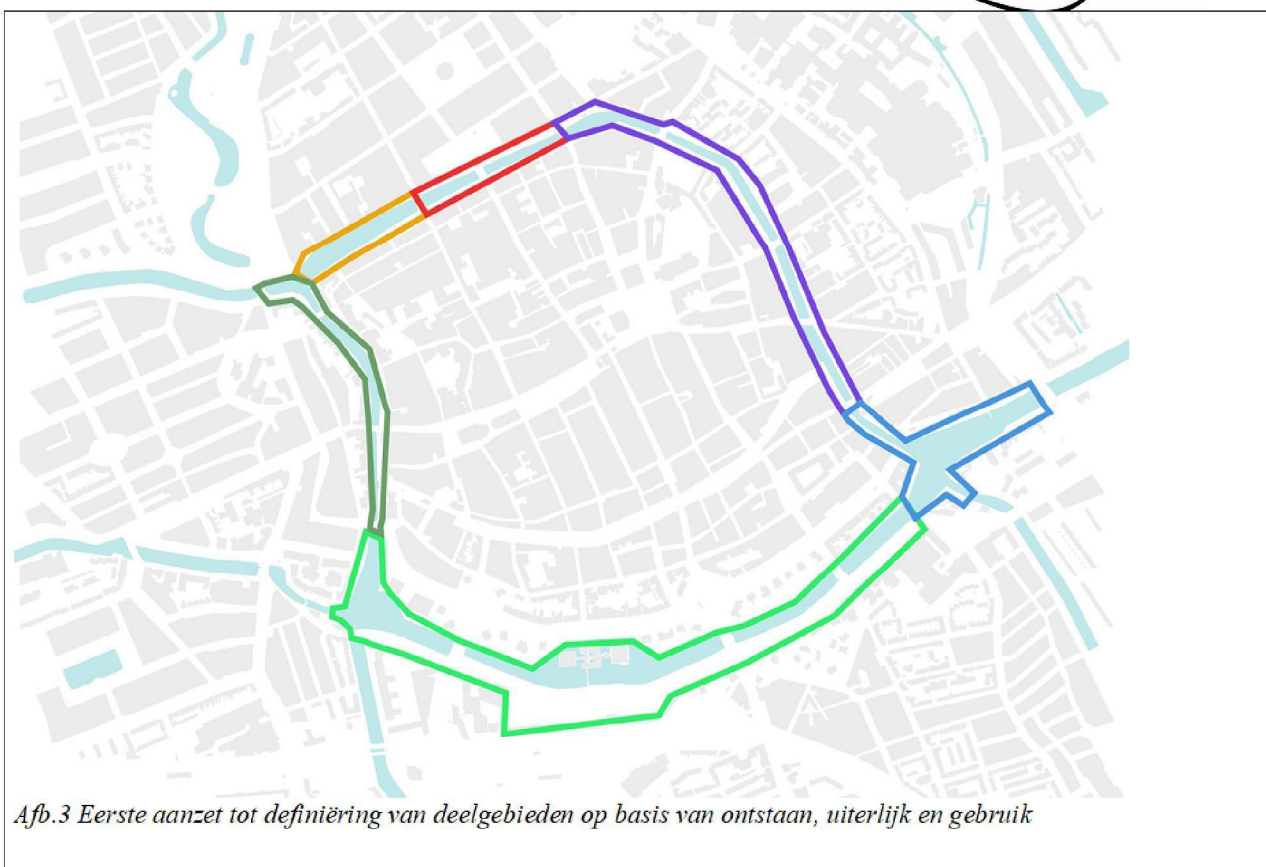
Projectopdracht

Afb. 1. Voorlopige definitie

Afb. 2 Gebieden waar al gedefinieerde projecten langs de Diepenring lopen of aanstaande zijn

Kwaliteit

Kwaliteit laat zich binnen dit project het beste vertalen in de mate waarin we de ambities kunnen realiseren. Gemakshalve wordt daarom naar dat deel van de tekst verwezen (bij kopje doel). Daarbinnen werken we toe naar de hoogst haalbare kwaliteit met oog voor beperkingen in middelen en andere mogelijkheden.

Relatie andere projecten of activiteiten

Uiteraard maken we bij de aanpak gebruik van de kennis, ervaring en ontwikkelde visie op de doorontwikkeling van de binnenstad. De Visie Binnenstad en het strategisch kader Geleide Groei, de leidraad Nieuwe stadsruimtes voor de binnenstad, de gemeentelijke Ontwerpleidraad voor de leefkwaliteit van de openbare ruimte (Nieuwe Ruimte) en de Mobiliteitsvisie zijn daarbij enkele van de relevante documenten. Daarnaast zoeken we afstemming met de verschillende gemeentelijke programma's: mobiliteit, wonen, leefkwaliteit (groen, water, klimaatadaptatie, erfgoed), het ruimtelijk economisch en maatschappelijk perspectief, naast ook beheer.

Vanuit deze programma's zien we in elk geval nu al kansen, zoals nieuwe mogelijke (fiets-/voetgangers) verbindingen (Oosterkade en Steenhouderskade) en onderzoek naar mogelijke autoknips (aansluiting bij de Mobiliteitsvisie doorwaadbare stad). Ook vraagstukken over wonen en voorzieningen aan en op het water en recreëren aan/op het water vinden hierin hun basis. Bij de uitwerking van deze lopende of voorgenomen opgaven zoeken we naar balans tussen ambities en de fysieke mogelijkheden en beperkingen, bijvoorbeeld in de beschikbare fysieke ruimte binnen het profiel van gevel tot gevel langs de Diepenring.

Uiteraard houden we bij de uitwerking rekening met de aansluiting op de bredere omgeving. Via de genoemde aanloopstraten, maar ook met een meer gebiedsgerichte blik, zoals in aansluiting

Projectopdracht

op de planvorming van het stationsgebied en het UMCG, met respect voor de processen die op en rond deze gebieden spelen.

Belanghebbenden

Naast de gemeenteraad hebben we onze stakeholders in de binnenstad goed in beeld. Dit zullen we voor de aanpak Diepenring nog uitbreiden met een gedegen Factor-C analyse.

Participatie

Net zoals bij andere projecten in de binnenstad gaan we (uiteraard) een zorgvuldig participatietraject opzetten met een brede en open blik zowel intern gemeentelijk als gericht op externe belanghebbenden, zoals ondernemers, bewoners, georganiseerde stakeholders en experts.

Doel is te komen tot een verdere invulling van de opgave en een Programma van Eisen inclusief een structuurschets voor de totale Diepenring. Het streven is dit eind 2025 aan de gemeenteraad voor te kunnen leggen. Dit betekent ook dat de gemeenteraad in dit proces een belangrijke stakeholder is waar we extra aandacht aan gaan besteden.

Beoogde projectorganisatie

Inschatting:

Project/procesleiding	120 uur
Ontwerp	600 uur
Projectondersteuning	100 uur
Communicatie	60 uur (maar rekenen we niet mee, onderdeel programma)

Afstemming en inbreng programma's:

Mobiliteit	300 uur
Groen	80 uur
Duurzaamheid	80 uur
Leefkwaliteit	160 uur
RE prog	160 uur
Vastgoed	40 uur
Wonen	80 uur
Water	80 uur

Totaal: 1800 uur plus ongeveer 10% onvoorzien: 2000 uur

DEEL 2 HET WAAROM: TOEGEVOEGDE WAARDE EN URGENTIE

Sleep het paarse rondje naar de juiste positie in het vierkant.

Hiermee geef je de positie van jouw project aan op basis van de toegevoegde waarde en urgentie.

- Bijdrage Omgevingsvisie/-programma, coalitieakkoord, visies (Wonen, RE, Mobiliteit, Energie, etc.)
- MJP
- Wettelijke taken
- Beleidsstapelning (kan meerwaarde hebben)
- Gebiedsaanpak
- Vanuit inwoners of politiek
- ...

Toegevoegde waarde

Urgentie

- Juridische risico's
- Subsidiekansen
- Blokkerende ontwikkelingen (bijv. netcongestie)
- Deadlines
- Imagoschade
- Aanwijzingen rijk/regio/provincie
- Marktkans
- Strategische aankoop i.r.t. actief grondbeleid
- Stakeholder issues
- Veiligheid en gezondheidsrisico's
- ...
- ...

Onderbouwing en objectivering toegevoegde waarde en urgentie

Toegevoegde waarde:

Wat zijn de belangrijkste voordelen van dit project?

De belangrijkste voordelen betreffen in algemene zin het feit dat we met de aanpak diepenring concreet op straatniveau invulling aan geven aan de verruimde binnenstad, waarbij we op basis van de kernkwaliteiten zoals duurzaamheid, toegankelijkheid, bereikbaarheid en aantrekkelijkheid grotere belevingswaarde toevoegen aan onze binnenstad, op een plek waar dat in potentie nu al aanwezig is, maar in algemene zin volstrekt nog niet tot uiting komt in het gebruik, behoudens enkele (belangrijke) plekken.

Hoe draagt het project bij aan de doelstellingen van de organisatie of regio?

Dit geeft op vrijwel elk niveau invulling aan de ambities van onze raad en college, met het kader Geleide groei als onderliggend fundament. Daarmee is het ook belangrijk voor de totstandkoming van het omgevingsplan binnenstad en in bredere zin de doorontwikkeling van onze omgevingsvisie.

Urgentie:

Het is een opdracht van de raad die het college ingevuld wil zien worden. Het college heeft hierover de raad in december 2024 een brief gestuurd

Projectopdracht

waarbij ze afspreken deze eerste fase dit jaar op te gaan leveren. Daarbij is het van belang dat we voor de verkiezingen aan een product afleveren die bij de collegeonderhandelingen 2026 gebruikt kan worden als input.

Voor akkoord

Datum : __-__-____

Managementteam Stadsontwikkeling

Opdrachtgever

Afdelingshoofd Projecten

Projectopdracht

Bijlage: Toelichting projectopdracht

Wat is een projectopdracht?

Een projectopdracht is het eerste (besluitwaardige) projectdocument waarin de opgave is omschreven. De ambtelijk opdrachtgever is verantwoordelijk voor het opstellen van de projectopdracht. Het is belangrijk dat de opdrachtgever zijn/haar eerste vragen formuleert en daarmee in de initiatieffase met de beoogd projectmanager de verkenning opstart. De PM kan meedenken maar belangrijk om te onthouden dat de opdrachtgever de penvoerder is. In deze fase hoeft de opdrachtgever nog niet alles van het project helder te hebben, het is een globale schets die helpt in focus en aanpak bepalen. De belangrijkste vragen die in een projectopdracht sowieso beantwoord moeten worden zijn:

Urgentie

Wat is de gebeurtenis die maakt dat het project nu moet worden opgepakt? Ofwel waarom is het nu urgent? Wat gebeurt er als het project niet wordt opgepakt?

Uitdaging/probleem

Welke uitdaging doet zich voor? Welke problemen moeten worden opgelost? Waarom zijn dat problemen (voor wie, hoe groot, wat is er al aangedaan?)

Doel

Waar moet de beoogde oplossing aan bijdragen? Wat is de achterliggende visie? Welke doelen dient het project?

Resultaat

Is er al een eerste beeld van hoe het resultaat er uit ziet? Dus wat is er klaar als het project af is? Wat levert het projectteam concreet en tastbaar op?

Randvoorwaarden

Zijn er op voorhand zaken waarvan de opdrachtgever aangeeft rekening mee te houden? Bijvoorbeeld een gemaximeerd budget, een einddatum van oplevering, specifieke kwaliteitseisen of regelingen of regels waaraan moet worden voldaan? Of andere projecten waarmee afstemming moet worden gezocht.

Wanneer gebruiken?

Deze projectopdracht gebruik je in Fase 1, de Initiatieffase. Deze wordt ingevuld zodra het MT de keus heeft gemaakt om van een opgave of initiatief een project te maken. Een eerste nuttige stap is dat de opdrachtgever de projectopdracht in concept invult om dan samen met de beoogd projectmanager verder aan te scherpen. Het eerst in concept invullen door de opdrachtgever dwingt de opdrachtgever om zelf ook even na te denken over zijn/haar vraag. Uiteindelijk dient, voor draagvlak en collectieve besluitvorming ten aanzien van mensen en middelen, de projectopdracht in het managementteam worden besproken en bij akkoord te worden vastgesteld.

Hoe gebruiken?

Om te komen tot een heldere en gedeelde projectopdracht doorloop je de volgende stappen:

1. Opdrachtgever verwoordt zelf de eerste gedachten/ideeën of zet deze op papier. Het kan echter zo zijn dat de opdrachtgever aan de beoogd projectmanager vraagt om dit te doen. Zie het als een gezamenlijke eerste stap om focus aan te brengen op de opgave.
2. Opdrachtgever bespreekt deze eerste gedachten/ideeën met de beoogd projectmanager. In dit gesprek krijgt de beoogd projectmanager weer een completer beeld van de mogelijke opdracht of opgave. Het gesprek kan gevoerd worden op basis van het format, juist over de onderdelen die nog niet helder en eenduidig zijn.
3. De opdrachtgever zorgt voor een volgende versie van de projectopdracht. Ook hier kan dit betekenen dat de beoogd projectmanager de volgende versie van de projectopdracht schrijft. Zorg er dan wel voor dat de opdrachtgever zich ook herkent in de taal/het verhaal.
4. De opdrachtgever brengt de definitieve versie van de projectopdracht in met MT ter besluitvorming.

Projectopdracht

5. Op basis van de vastgestelde projectopdracht kan de projectmanager vervolgens een projectstart-up (PSU) organiseren en beoogde projectteamleden meenemen in het verhaal.